

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Γ΄.

Υ

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΒΑΤΟ, 31 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1912

Υ

ΑΡΙΘΜΟΣ 473

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ. Συνομιλίες με τον Τολστόη. Εί-
μαστε Χριστιανοί; (Генеромо).

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ὁ Ποιητής και ὁ Κριτικός (συνέ-
χεια).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ. Πολιτική Ἐπιθεώρηση.

Γ. ΠΕΤΣΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀκροθαλασσίτη: Βραδινὰ τραγούδια.

ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ. Ἐνας πανηγυρικός.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ. Ἀφιερώματα. Γεώργιος Κρίνος.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΣΤΑ-ΓΝΜΕΤΖ. Ὁ στραβὸς μουζικάντης. (Karl
Franz Heiding).

Α. ΤΡΑΝΟΣ. Ἰπολιτικοὶ σύλλογοι.

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ (*)

Β΄.

Η ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Κατὰ δύο τρόπους, συχνὰ πυκνά, δείχνεται ἡ
ξিপασμάρα τοῦ κόσμου ἀγνάντια στὸ πιδ λεπτὸ ἀπρό-
χτημα τοῦ ἠθικοῦ κόσμου· ἀγνάντια στὸν ποιητὴ. Ὁ
κόσμος κάθε φορὰ πὸ τυχαίνει νὰκούση γιὰ κα-
νένα ποιητὴ, δὲν πολυσκοτίζεται νὰ ρωτήση, γιὰ νὰ
καταλάβῃ τί τρέχει, τί λογιῆς εἶναι ἡ τέχνη του :
Γιὰ νὰ καταλάβῃ, ρωτᾷ μονάχα : *Τί κερδίζει ;*

Και αὐτὸς εἶναι ὁ ἀπλοϊκώτατος και χοντροει-
δέστατος τρόπος τῆς ξιπασμάρας γιὰ τὴν ἐχτίμη-
ση τοῦ ποιητῆ.

Ὁ δεύτερος τρόπος εἶναι σημάδι κάπως διανοη-
τικώτερο. Ὁ κόσμος δὲν παίζει· εἶναι δύσκολος. Θέ-
λει πιστοποιητικὰ και περγαμηνὰ εὐγένειας. Γιὰ νὰ
καταλάβῃ τί τρέχει, κάθε φορὰ πὸ πρωτακούει γιὰ
τὸν ποιητὴ, θὰ ρωτήση : *Εἶναι μεγάλος ;*

Κι αὐτὸς εἶναι ὁ πιδ φίνος και ὁ ἀπαιτητικώτε-
ρος τρόπος τῆς ξιπασμάρας γιὰ τὴν ἐχτίμηση τοῦ
ποιητῆ. Τρόπος και τοῦτος, ὁμοια με τὸν πρῶτον ἀ-
νυποψίαστος τῆς μεγαλοσύνης πὸ κρύβει τῶνομα
ποιητῆς, και χωρὶς κανένα παραστᾶτη πλάϊ του.

(*) Ἡ ἐρχή του στὸ περασμένο φύλλο.

Ἐπάρχουν ἄνθρωποι πὸ γιὰ νὰ προσέξουνε στὸν
ποιητὴ ἔχουν τὴν ἀξίωση νὰ βεβαιωθοῦν (ἀπὸ κά-
ποιον και μ' ὅποιο τρόπο) πὸς εἶναι *μεγάλος*. Ἀνά-
λογα αἱ μὸρτηδες τοῦ δρόμου πὸ δὲν ξυπνᾷ τὴν
προσοχή τους και δὲν τοῦς σταματᾷ, με τὸ πέρασμά
της, καμὶά κανενὸς εἶδους λεβεντιά, σὰν τύχη νὰ
περάση ἀπὸ τὸ πλάϊ τους κανέναν χτυπητὸς γαλο-
νάς, τινάζονται, στέκονται, ἀκολουθᾶνε χάσκοντας
τὸ διάβα του, και ψιθυρίζουνε : « Πλάκα τᾶχει τὰ
γαλόνια ! »

Ἀπὸ τὰ μικρὰ μου χρόνια, ὑπνωτισμένος ἀπὸ τὸν
ἔρωτα τοῦ στίχου, πρόσεξα πάντα στὸ μίλημά τους
πὸ και τραύλισμα νὰ εἶταν, πάντα γιὰτὶ εἶτανε σὰν
κάποιος Μούσας μέλημα, μοῦ παρουσιάζεταν ἀχώ-
ριστος ἀπὸ τὴν ἰδέα μιᾶς μεγαλοσύνης. Πάντα, γυ-
ρίζοντας πρὸς τὴν ψυχὴ μου, ἔβλεπα πὸς εἶμαι κ'
ἐγὼ κάποιος μέσα στῶν ποιητῶν τὸ λαό. Ποτὲ δὲ
μοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ πὸς θὰ μπορούσα νὰ ξεχω-
ριστῶ ἀπάνου σὲ ὅποια κόρφη, και τίποτε τόσο δὲ μ'
ἐνοχλεῖ ἔσο αἱ χαιρετισμοὶ πρὸς ἐμένα, κι ἄς εἶναι
ἀραιοὶ και σπάνιοι, ἀπὸ κάποιους ὑπερβολικὰ ἐνθου-
σιαστικοὺς πανηγυριστῆς, πὸ δὲ βαριένται νὰ κολ-
λᾶνε στὸ σῆρκο μου « πλάκα τὰ γαλόνια » μιᾶς με-
γαλοσύνης.

Κ' ἐδῶ ἡ κρίση τοῦ Χατζόπουλου εἶναι πολὸ στο-
χαστική, και τὸν εὐχαριστῶ. Φρόντισε νὰ σημειώση,
σὲ μιὰ περαστική περίοδο, χωρὶς νὰ φαίνεται πὸς
δίνει πολλὴ σημασία στὸ γεγονός, και ὁμοια με τρό-
πο πὸ θὰ ἔφτανε πολὺ νὰ κολακέψῃ τὴ μικρότητά
μου, πὸς δὲν εἶμαι οὔτε *μεγάλος* ποιητῆς, οὔτε *με-
γάλος* κριτικός, και πὸς ἐνῶ δὲν εἶμαι οὔτε ποιητῆς
μεγάλος, οὔτε κριτικὸς μεγάλος, μολαταῦτα « βράστα-
ξα στὸς ὤμους μου δλόκληρη ἐποχή. » Ὁ ἀρχαῖος
φιλόσοφος ἐδιώξε τὸν ποιητὴ ἀπὸ τὴν Πολιτεία του,
ἀφοῦ τότε στεφάνωσε. Ὁ νέος μου κριτικὸς με μπά-
ζει μέσα σὲ μιὰ πολιτεία, ἀφοῦ πρῶτα με ξεστεφά-
νωσε. Πάλε καλά. Ὁ κριτικὸς μου βρίσκειται στὸ δίκιο
του. Τὸ ξεστεφάνωμα δικαιολογείται ἀπὸ τὴν ὄχι πο-
λὸ καλοστόχαστη κ' εὐκολη κάπως προθυμία, συ-
χνὰ πυκνά, ὀλίγων — τὸ ξαναλέω — καλοθελητῶν,
νὰ με στεφανώνουνε, θέλω δὲ θέλω. Τὸ δυστύχημα
εἶναι πὸς δὲν κρέμεται ἀπὸ τὴν ὀρεξή μου τὸ φόρ-
τωμα ἢ τὸ ξεφόρτωμα τῶν τέτοιας λογιῆς στεφανω-
μάτων. Ἀνίσως και με ρωτούσανε, βέβαια πὸς ἦθελ'
ἀρνηθῆ κάθε τέτοιο δαφνοσκόρπισμα, κάθε πα-
ράσημο μεγαλοσύνης. Πρῶτος λυπᾶμαι γιὰ τὰ κρι-
τικὰ παραστρατίσματα τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἐχτι-
μητῆ, κ' ἔχω τὴ συνείδηση πὸς ἄλλοῦ εἶναι ἡ θέ-
ση μου, ἔξω ἀπὸ τὰ θριαμβευτικὰ τόξα, και μακριὰ
ἀπὸ τὰ κορφοβούνια τῶν Παρνασσῶν, σὲ κάποιες,
μπορεῖ, ἀπόμερες ραχοῦλες· κι ἀπ' αὐτῆς ἀπάνου αἱ
ὀρίζοντες δλάνοιχοι ξανοίγονται (1).

(1) Ἐνα δίπλωμα τιμῆς, ἀνάμεσα στᾶλλα, μ' ἔκαμε πο-